

Bitės Vilimaitės novelės „Dzūkė mergaitė“ interpretacija

Bitė Vilimaitė (g.1943) – šiuolaikinės prozos rašytoja novelistė. Jos kūriniai apgaulingai paprasti – kas svarbiausia yra paslėpta. Iš jų žymiausi novelių rinkiniai- „Tėvo vardas“, „Vasaros paveikslėlis“, „Užpustytas traukinys“, visos kūrybos rinktinė- „Papartyno saulė“.

Iš nagrinėjamo kūrinio pavadinimo („Dzūkė mergaitė“) galime nuspėti, jog novelėje bus kalbama apie dzūkų mergaitę. Ir iš tiesų, ji – pagrindinė šio kūrinio veikėja. Novelę galime suskaidyti į tris dalis segmentus: pirmasis – mergaitės vaikystė, antrasis – dabartis, trečiasis – ateitis.

Pirmajame segmente apibūdinama pagrindinės veikėjos vaikystė. Jeigu dažnai girdime posakį „laimės kūdikis“, tai kūrinio pagrindinės herojės toli gražu taip pavadinti negalime. Poliomiellito liga, kreivos lūpos, kaimo vaikų ir net jos pačios brolių **erzinimas, tėvų nemeilė** – visa tai slėgė mažos kaimo mergaitės sielą.

Tačiau jos gabumas mokslams – tarsi bilieta iš šio nemielo ir nedraugiško pasaulio. Nauji namai mieste, studijos institute, pirmos tikros draugės – tai šildė mergaitės širdį ir buvo tarsi atpildas už sunkią vaikystę.

Antrajame segmente matome mergaitės grįžimą namo po pirmųjų studijų metų. Tie vieneri metai pakeitė visus: broliai ruošiasi vestuvėms, tėvai dėl to buvo tapę labai pikti, o ir pati mergaitė buvo labai pasikeitusi – išgražėjusi, įgijusi daugiau pasitikėjimo savimi.

Pasikeitė ir tėvų požiūris į ją pačią. Žodžiai „... tėvas, nuodugnai apžiūrinėjęs įskaitų knygelę, pažadėjo nupirkti dovanų“, „dabar mane myli tėvas ir motina“ tapo pačiu geriausiu atpildu už vaikystėje iškentėtą skausmą. Mergaitė pagaliau pasijautė įvertinta bei svarbi savo gimdytojams. Ir ne tik jiems. Dėmesio bei pagarbos ji sulaukė iš visų: „... o bernams rūpi ką aš galvoju“, „Gasliūnas, kalvis, net užsakė jos garbei **valią**“. Mergaitės **metų** daugiau nieko nereikėjo – ji jautėsi laiminga.

Tačiau laiminga gaida **užsibaigusį** antrąjį segmentą pakeičia gana liūdnas trečiasis. Čia visažinis pasakotojas išduoda tolimesnę mergaitės ateitį, kuri yra gana tragiška.

Iki pat novelės pabaigos pagrindinė veikėja yra įvardijama tiesiog „mergaitė“, jos konkretus vardas nėra paminėtas. Tuo autorė norėjo parodyti, jog panaši gyvenimo dalis tenka ne vienam iš mūsų. Kūrinyje svarstomos nemeilės, atstūmimo, nepagarbos problemos pažįstamos dažnam žmogui.

Bitės Vilimaitės novelėje „Dzūkė mergaitė“ ryškiai pastebimas greitai tekantis laikas. Rašytoja šiuo kūriniu tarsi užmena mįslę – kodėl dažno žmogaus gyvenimas toks dramatiškas? Iš viso to skaitytojas gali daryti išvadą, jog laimė, sėkmė, džiaugsmas, meilė, pilnatvė – viskas yra sunkiai pasiekiamas.

/Ernestas Navardauskas/